

În opinia noastră, consultanța acmeologică managerială prevede orientarea acmeologică accentuată, axarea conținutului activităților consultantului pe soluționarea problemelor acmeologice și asocierea acestora cu dezvoltarea atât a mediului instituțional, cât și a mediului social, căutarea modalităților optime de autosugestie a personalului administrativ și implicarea întregului personal în punerea în aplicare a strategiei companiei; orientarea acțiunilor și metodelor sale spre detectarea nivelului prezent și a celui potențial de dezvoltare a personalului organizației sportive.

Prezentul demers permite trasarea următoarelor concluzii:

- Orientarea acmeologică a activității psihologului consultant trebuie să asigure impactul acmeologic ca o influență integratoare, care vizează în primul rând optimizarea dezvoltării personale și profesionale a persoanei.
- Psihologul organizațional trebuie să posede competențe acmeologice care ar favoriza autorealizarea resursei umane în entitățile sportive.
- Importanța consultanței acmeologice este evidentă în vederea eficientizării resurselor umane din entitățile sportive și constituie un subiect de actualitate pentru cercetările de viitor în domeniul pregătirii profesionale.

Bibliografie:

1. Budevici-Puiu A., Prodan A., *Strategia deontologiei specialistului de cultură fizică prin teambuilding și training, Compendiu universitar, Chișinău: Valinex SA, 2010. 168 p.*
2. Budevici-Puiu L., Enache P., *Managementul resurselor umane în organizațiile sportive, Iași: Dosoftei, 2007. 258 p.*
3. Volcu I., Volcu G., *Rolul creativității în elaborarea strategiilor organizațiilor sportive. În Știința culturii fizice. 2012, Nr.11/3, p. 5-9.*
4. Абульханова К. А., Бодаев А. А., Маркова А. К. *Технологии психоконсультирования. В: Акмеология / под общей редакцией А. А. Деркача, Томбов: Издательство РАГС, 2004. с. 38-55.*
5. Базаров Т. Ю. *Управление персоналом. Практикум. Москва: Изд-во ЮНИТИ, 2009. с. 218.*
6. Колпаков В.М., Дмитренко Г.А. *Стратегический кадровый менеджмент: Учеб. пособие. Киев: МАУП, 2005, с. 324-344.*
7. Манокова Е. С. *Акмеологическое консультирование в повышении квалификации педагогов. Дисс. ... канд. педагогических наук, Москва, 2004. с.35.*
8. Марасанов Г. И. *Психолого-акмеологическое консультирование как средство повышения психологической культуры кадров управления. Дисс. ... канд. психологических наук : Москва, 1995. с .27.*

RELAȚIA DINTRE ORIENTĂRILE AXIOLOGICE ALE STUDENȚILOR ȘI DECIZIA LOR PROFESIONALĂ

Leșco Victoria,

Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport, Chișinău

Keywords: *guidance, axiological orientation / value, work value, decision, student's professional decision.*

Abstract. *The purpose of research is to identify the relationship between axiological orientations and student's professional decision. Research objectives: Analysis of theoretical approaches with reference to axiological orientations, professional values, professional decision; Identify features of axiological orientation of students; Determining the student's professional decision manifestation; Determining the relationship between axiological orientations and student's professional decision. The theoretical value of the research is to address the complex problem of values in general and professional values. In particular, to determine relationship between*

axiological guidelines and student's professional decision. Research results can serve as a basis in developing career guidance program for adolescents and for developing alternative methodologies professional orientation for adolescents.

Actualitatea temei. Din cauza complexității vremurilor pe care le trăim, valorile oamenilor s-au schimbat și odată cu ele s-au schimbat și prioritățile în viață, astfel încât, astăzi, cariera, dezvoltarea, succesul profesional și venitul sau buna remunerare au devenit preocupări de bază pentru majoritatea populației, nemijlocit pentru marea majoritate a tinerilor. Mulți absolvenți de ieri, de azi se trezesc la absolvirea facultății șomeri, fără oportunități de angajare. Anume acest moment a și motivat realizarea acestei cercetări, prezentînd în acest context un deosebit interes relația dintre valorile profesionale ale tinerilor și decizia lor profesională (profesia, domeniul de formare profesională). Atunci momentul deciziei profesionale devine unul determinant pentru alegerea corectă a viitoarei profesii, astfel încât aceasta să condiționeze satisfacția atât materială, cât și spirituală [4]. A lua o decizie în domeniul carierei înseamnă a alege o soluție de dezvoltare în carieră din mai multe variante posibile, o alegere corespunzătoare cu posibilitățile personale, unde sunt incluse deprinderile și abilitățile, cu piața muncii care presupune cunoașterea necesităților pieței muncii în perspectivă și, desigur, în concordanță cu preferințele pentru un anumit tip de activitate a individului [2].

Dat fiind faptul că domeniul ghidării și consilierii în carieră în țara noastră se situează la un nivel mai puțin dezvoltat, absolvenții întâmpină dificultăți majore în selectarea corectă a domeniului de formare profesională, iar decizia acestora este influențată de context: școală, familie, modă, prieteni și, nu în ultimul rînd, de sistemul de valori pe care îl au conturat tinerii, drept rezultat evidențiindu-se nivelul scăzut de satisfacție în muncă în rîndurile acestora.

Astfel, relația dintre valorile studenților și decizia lor profesională prezintă un interes deosebit pentru cercetarea noastră, prin valori desemnîndu-se convingerile și sursele motivaționale ale indivizilor exprimîndu-se prin cerințele pentru mediul de activitate în care aceștia urmează să se încadreze.

Scopul cercetării constă în identificarea relației dintre orientările axiologice și decizia profesională a studenților.

Ipoteza cercetării noastre tinde a identifica existența diferențelor în manifestarea valorilor profesionale ale studenților care deja au luat decizia privind domeniul de formare profesională și la adolescenții-absolvenți ai claselor liceale care abia urmează să decidă asupra domeniului de formare profesională, în acest sens am utilizat chestionarul de identificare a valorilor profesionale adoptat după D. Super, care a fost aplicat pe un eșantion de 40 studenți ai Universității de Stat de Educație Fizică și Sport din Moldova; 20 dintre ei fiind studenți la Facultatea de Protecție, Pază și Securitate, iar ceilalți 20 studenți ai Facultății Sport. Același chestionar de identificare a valorilor profesionale adaptat după D. Super cu o întrebare suplimentară de identificare a opțiunii profesionale a elevilor l-am aplicat unui eșantion de 40 elevi ai claselor a XII-a, profil real de la Liceul Republican cu Profil Real din municipiul Chișinău.

Demersul experimental propriu-zis a constatat în analiza comparativă a diferențelor de

manifestare a valorilor profesionale la cele două categorii de vîrstă și corespondența valorilor manifestate cu domeniul de formare profesională. În urma aplicării chestionarului menționat mai sus, pentru studenți am obținut următoarele date:

Tabelul 1. Rezultatele chestionarului (valori profesionale) pentru studenții Universității de Stat de Educație Fizică și Sport

Nr. crt.	Denumirea valorii	Facultatea/ punctajul (%)		Punctajul, % (total)
		Facultatea Protecție, Pază și Securitate	Facultatea Sport	
1	Altruism	6,37	4,67	11,34
2	Simț estetic	2	0	2
3	Creativitate	2,34	7	9,34
4	Stimulare intelectuală	2	4,34	6,34
5	Reușită obiectivată	3	2	5
6	Independență	1,34	1,67	3,01
7	Prestigiu	2,34	3,34	5,68
8	Conducere	1,67	0,34	2,01
9	Avantaje materiale	4	7	11
10	Siguranță și stabilitate	3	2,67	5,67
11	Confort profesional, Ambianța muncii	5,33	9	14,33
12	Posibilitatea de promovare și relații cu superiorii	3,34	1,67	5,01
13	Relații cu colegii de muncă	0,67	1,67	2,34
14	Mod de viață confortabil, Calitatea vieții în afara profesiei	8,67	4,34	13,01
15	Varietate	1	0,34	1,34

Conform chestionarului de identificare a valorilor profesionale adoptat după D. Super, 3 valori care obțin punctaj maxim sunt cele ce caracterizează atitudinea vizavi de succesul profesional. Astfel, analizînd datele din Tabelul 1, identificăm că pe scara de la 1 la 15, locul întîi îi revine valorii cu numărul 11, cu 14,33%, și anume „confortul profesional, ambianța muncii”, care presupune condiții bune de muncă, confort și un grad cît se poate de redus de riscuri profesionale. Pe al doilea loc este valoarea cu numărul 14 (13,01%): „mod de viață confortabil, calitatea vieții în afara profesiei”, ce este caracterizată prin tendința spre activități ce permit a scoate în prim-plan aspirațiile personale și presupun profesii cu program neregulat, libertate în deciziile și acțiunile profesionale și care implică deplasări și călătorii. Cea de-a 3-a poziție este ocupată de valoarea cu numărul 1, cu 11,34%: „altruism”, care presupune profesii care pun accent asupra relației om – om și contribuie la ameliorarea vieții acestora. Compatibile cu această valoare sunt domeniile: medicină, relații umane, asistență socială, învățămînt, comerț etc. Acest lucru denotă faptul că prioritare pentru studenții celor două facultăți ai Universității de Stat de Educație Fizică și Sport sunt flexibilitatea în programul de lucru, un orar lejer și adaptat la disponibilitățile lor, condiții bune de muncă, ce ar include confort și cît mai puține responsabilități, pentru a fi reduse riscurile profesionale. Totodată, ei pun accent și pe relaționare, pe ajutorul celorlalți și preferă activitățile ce presupun interacțiunea om – om. Nu mai puțin important pentru studenți este și valoarea cu

numărul 9 – „avantajele materiale” – 11 %, ce presupune necesitatea remunerării avantajoase și a câștigurilor materiale semnificative. La celălalt pol, cu o valoare de numai 1,34%, este amplasată „varietatea”, astfel conturându-se încă o dată preferința studenților de a practica profesii stabile, fără riscuri.

Raportînd rezultatele obținute, conform tabelului, la finalitatea profesională pe care le-o oferă cele două facultăți studenților identificăm că doar „altruismul” corespunde acestora, dar celelalte două valori sunt raportate la postul de muncă ideal pentru ei, ci nu la cel real, așa cum ar fi firesc.

Tabelul 2. Rezultatele chestionarului (valori profesionale) pentru absolvenții claselor a-XII-a, Liceul Republican cu Profil Real din municipiul Chișinău

<i>Nr. crt.</i>	<i>Denumirea valorii</i>	<i>Punctajul % (total)</i>
1	Altruism	5,83
2	Simț estetic	0,83
3	Creativitate	8,33
4	Stimulare intelectuală	6,67
5	Reușită obiectivată	5,83
6	Independență	4,17
7	Prestigiu	8,33
8	Conducere	5
9	Avantaje materiale	3,33
10	Siguranță și stabilitate	7,5
11	Confort profesional, Ambianța muncii	17,5
12	Posibilitatea de promovare și relații cu superiorii	5
13	Relații cu colegii de muncă	10
14	Mod de viață confortabil, Calitatea vieții în afara profesiei	9,17
15	Varietate	2,5

În acest tabel avem posibilitatea de a cunoaște care este orizontul valoric profesional al generației noi, al adolescenților reorientați spre valori materiale și prestigiu. Astfel, analizînd rezultatele chestionarelor acestora, am identificat că, de fapt, prioritară pentru aceștia nu este buna remunerare, după cum se credea, ci, la fel ca și studenții, ei plasează pe locul 1 valoarea cu numărul 11: „ambianța muncii, confort profesional” (17,5%), urmată de valoarea cu numărul 13 (10%), și anume „relațiile cu colegii de muncă”, pentru ei fiind un criteriu de selecție a profesiei anume relațiile bune în colectivul de muncă. Al treilea loc este ocupat de valoarea a 14-a (9,17%): „modul de viață confortabil, calitatea vieții în afara profesiei” și cu cea mai mică valoare fiind numărul 2, „simțul estetic” (0,83%), ocupînd a cincisprezecea poziție după importanța acordată. Elevii care încă nu au luat decizia profesională, dar au deja conturate anumite idei și dorințe profesionale au procedat în completarea chestionarelor la aceeași tactică, și anume au raportat răspunsurile la postul de muncă ideal, care pentru ei pare a fi real în contextul deciziei profesionale pentru care optează.

Analiza comparativă a rezultatelor din Figura 1 reflectă faptul că diferențe majore în ceea ce privește manifestarea valorilor profesionale la cele 2 categorii de subiecți nu există.

Observăm că valoarea numărul 11, cu 14,33% pentru studenți și 17,5% pentru elevi, este pe primul loc, ceea ce înseamnă că pentru ei o deosebită importanță o are munca în condiții bune, confortul și gradul redus de riscuri profesionale. Pe a doua poziție la studenți regăsim „modul de viață confortabil, calitatea vieții în afara profesiei”, cu 13,01%, iar la elevi – „relațiile cu colegii de muncă”, cu 10% , care la studenți este pe poziția a 12-a, diferență destul de mare, ceea ce înseamnă că pentru elevi, care sunt obișnuiți cu colegii lor de clasă de ani întregi, este destul de importantă buna relaționare în colectiv, ceea ce nu prezintă interes pentru studenți, care au devenit mai independenți. Imediat, pe a treia poziție, avem prezentă o altă diferență, și anume: dacă la studenți modul de viață confortabil era pe locul 2, atunci elevii îl plasează pe al treilea, pe locul trei la studenți fiind „altruismul”, valoare de bază în interacțiunea om-om, pe care o cer aproape toate domeniile de formare profesională. Diferențe majore mai observăm și la capitolul „remunerare sau avantaje materiale”, care pentru studenți este pe locul 4, cu 11%, iar la elevi – pe locul 12, cu 3,33%, pe locul 4 la elevi fiind însă prestigiul, statutul înalt, care oferă importanță și impun respect.

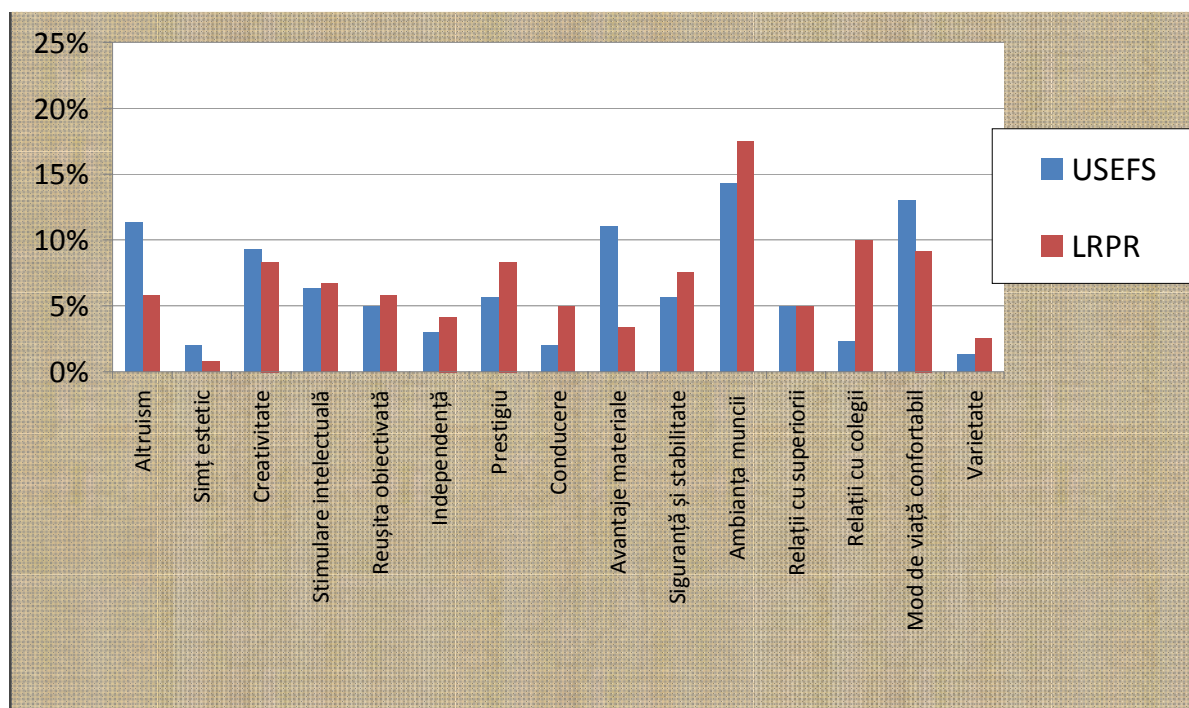

Fig. 1. Ierarhia valorilor

Această prezentare ierarhică a valorilor conduce și la concluzia că nu întotdeauna studenții pun accent pe valori care configurează reperul axiologic al profesiei alese. Astfel, am putea spune că coincidența unor valori la cele 2 eșantioane poate fi cauzată și de valorile specifice unei generații [1].

Din cele cercetate, am concluzionat că :

1. Orientările axiologice ce includ sistemul de valori ale unui om reprezintă ”centrul de dirijare” a acțiunilor și comportamentelor umane [3]. Acestea constituie o structură psihosocială esențială, care condiționează aspirații, comportamente și motivații individuale. Ele reprezintă alegerile unei persoane privind pluralitățile de valori, ce se grupează în categorii organizate și generalizate și care influențează persoana la nivel atitudinal și

comportamental, implicând întregul sistem de valori umane, deci nemijlocit putem afirma că acestea dirijează comportamentul individului în toate sferile sale de activitate, inclusiv în cea profesională.

2. Calitatea vieții omului este determinată, în mare măsură, de deciziile pe care le adoptă acesta. Iar a lua decizii nu înseamnă altceva decât a face o alegere rațională din mulțimea de variante posibile, reflectându-se nemijlocit asupra posibilelor consecințe. Decizia, fiind punctul culminat în activitatea umană, stabilește scopul și obiectivele acțiunii acestuia, direcțiile și modul de realizare a acțiunii, toate acestea fiind determinate în funcție de anumite necesități, pe baza unui proces informativ-evaluativ. În acest context seriozitatea și importanța aspectului deciziei profesionale nemaiputând a fi puse la îndoială, mai cu seamă că fiecare individ, în momentul potrivit, va fi „constrâns” asupra luării deciziei profesionale, de aceasta depinzând bunăstarea lui financiară viitoare, dar în primul rând și satisfacția sufletească de pe urma activității pe care o va realiza.

Pentru ca satisfacția studenților sub aspect moral și financiar să corespundă trebuințelor și așteptărilor lor, ei trebuie:

- să analizeze cerințele pieței muncii, capacitățile de care dispun, preferințele personale și să realizeze un echilibru între acestea pentru corectitudinea luării deciziilor profesionale de viitor;
- să se informeze cu privire la posibilitățile și ofertele cursurilor de masterat pentru o posibilă reprofilare;
- să consulte specialiștii din cadrul Centrului de ghidare în carieră și relații cu piața muncii și Agenția Națională pentru Ocuparea Forțelor de Muncă;
- să se informeze cu privire la finalitatea profesiei pe care o studiază;
- să-și întocmească un proiect de carieră, dar și personal, în care să specifice foarte clar atât valorile personale, cât și pe cele profesionale, care cu adevărat sunt importante pentru el, și să-și contureze o imagine de ansamblu asupra viitorului său profesional.

Bibliografie:

1. Dabija A. *Strategii de consiliere în carieră a tinerilor cu statut de student. În: Didactica Pro, Chișinău, 2012, nr. 2-3, p. 15-18.*
2. Dumitru I. C. *Orientări valorice și dezvoltarea personală. Cluj-Napoca, 2010. 375 p.*
3. Iliuț P. *Valori, atitudini și comportamente sociale. Teme actuale de psihosociologie. București: Polirom, 2004. 252 p.*
4. Silvaș A. *Managementul carierei. Curs pentru uzul studenților. Tîrgul Mureș: Universitatea „Petru Maior”, 2009. 76 p.*